

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และ 3) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยศึกษาประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี รหัส 47-49 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มี GPA ต่ำกว่า 2.00 เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนฤดูร้อนปีการศึกษา 2549 จำนวน 51 คน และสามารถรวบรวมข้อมูลได้จำนวนทั้งสิ้น 51 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา

นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 5 ปี รหัส 47-49 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่มี GPA ต่ำกว่า 2.00 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอกฟิสิกส์ ส่วนใหญ่นักศึกษามีพี่น้องรวม 3 คน บิดาและมารดามีการศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นบิดา-มารดา มีรายได้รวมกันน้อยกว่า 10,001 บาทต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและนักศึกษาอยู่ในอุปการะของบิดาและมารดา ด้านการพักอาศัยและค่าใช้จ่ายในขณะที่เรียน นักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 2,001 – 3,000 บาทต่อเดือน ส่วนด้านเหตุผลในการเข้ารับการศึกษา นักศึกษาชอบวิชาชีพครูและมีความเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่มีประโยชน์

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านส่วนตัว โดยภาพรวมแล้วมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านส่วนตัว ส่วนปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายปัจจัย จำนวนทั้งสิ้น 10 รายการ พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง จำนวน 8 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านส่วนตัวเกี่ยวกับวินัยทางการเรียน ด้านสถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผล ด้านส่วนตัวเกี่ยวกับอารมณ์ ด้านสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวเกี่ยวกับการปรับตัว ด้านสถานศึกษาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านส่วนตัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ส่วนอีก 2 ปัจจัยมีความสัมพันธ์ในระดับน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านส่วนตัวเกี่ยวกับทัศนคติ

3. เปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ สรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ เพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เรียนวิชาเอกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่การศึกษาของบิดาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่การศึกษาของมารดาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่รายได้ของบิดา-มารดาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานภาพสมรสของบิดา-มารดาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

9. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มีผู้อุปการะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

10. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่การพักอาศัยต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

11. นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษา

นักศึกษามีความเห็นและข้อเสนอแนะ คือ ปัจจัยด้านสถานศึกษา นักศึกษาต้องการให้มีอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว นักศึกษามีปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ต้องการการเอาใจใส่จากครอบครัว และนักศึกษาต้องการกำลังใจจากครอบครัว และปัจจัยด้านส่วนตัว นักศึกษาเห็นว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ นักศึกษาแบ่งเวลาไม่เป็น เรื่องการปรับตัว และนักศึกษาเครียดเรื่องการเรียน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสถานศึกษา

1.1 เกี่ยวกับหลักสูตร นักศึกษามีความเห็นต่อความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยนี้อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่นๆ คือ เนื้อหาวิชาที่เรียนมักมีความซับซ้อนและมีเนื้อหาวิชาที่ยาก แสดงว่านักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้าระบบการเรียนที่แตกต่างไปจากการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังสังเกตได้จาก ข้อเสนอแนะคือ นักศึกษาต้องการให้มีการจัดตารางสอนสำหรับการเรียนในชั้นปีที่ 1 เป็นการเฉพาะ และส่วนหนึ่งมีความเห็นว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ต้องเรียนร่วมกับนักศึกษาคณะอื่น เช่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน จึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ในที่สุด สอดคล้องกับ รหัน แดงจวง (2536) พบว่า การบริหารหลักสูตรและการบริการ ประกอบด้วย การจัดการเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมให้การเรียนรู้วิชาใหม่ให้เกิดความเข้าใจเร็วขึ้น ประมาณเนื้อหาในแต่ละวิชามีความเหมาะสมกับเวลาเรียนที่กำหนด อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับวิชาที่เรียน วิชาเรียนที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน และตารางเรียนแต่ละวิชาที่จัดให้เหมาะสม เป็นตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหลังมัธยมศึกษาของนักศึกษาโครงการครูทายาท และสอดคล้องกับความเห็นของ รัตนา สาคร (2539, หน้า 2) พบว่า การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยจะแตกต่างกับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา คือ นักศึกษาจะถูกฝึกให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบมากขึ้น โดยอาจารย์จะใช้วิธีการสอนที่นักศึกษาจะต้องช่วยเหลือตนเอง โดยไม่มีอาจารย์คอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดดังที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่นๆ คือ โอกาสซักถามในชั้นเรียนมีน้อย ขนาดของชั้นเรียนใหญ่เกินไป และได้มอบหมายงานในวิชาเรียนมากเกินไป จากความเห็นดังกล่าวแสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีผลเกี่ยวเนื่องมาจากการเรียนการสอนในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ขนาดของชั้นเรียนที่ใหญ่เกินไป การเรียนในชั้นเรียนที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากทำให้การซักถามเป็นไปได้ยาก รวมทั้งนักศึกษามองว่าอาจารย์ผู้สอนไม่พยายามปรับตัวเข้าหานักศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้มีการซักถามเกิดขึ้นในชั้นเรียน นอกจากนี้ นักศึกษายังเห็นว่ามีมอบหมายงานในปริมาณที่มากจนไม่สามารถทำงานให้ทันเพื่อส่งผู้สอน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุธรรม จันทน์หอม และอรุณ กิ่งจันทร์ (2531) พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความเห็นว่าไม่ค่อยดีนักเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ในขณะที่ รหัน แดงจวง (2531) พบว่า วิธีการสอน ประกอบด้วย การใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียน เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และยกตัวอย่างสถานการณ์จริงประกอบการอธิบายได้ชัดเจน เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโครงการครูทายาท เช่นเดียวกับความเห็นของ รัตนา สาคร

(2539, หน้า 2-3) ที่กล่าวว่า การจัดชั้นเรียนในระดับมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาเป็นชั้นเรียนที่ใหญ่มาก มีจำนวนนักศึกษาเป็นร้อยคนขึ้นไป ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาลดน้อยลง ประเด็นเหล่านี้มีส่วนสร้างผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่าวัสดุ อุปกรณ์ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

1.3 เกี่ยวกับการประเมินผล นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ การประเมินผลไม่เหมาะสม นักศึกษาทำข้อสอบไม่ทัน และข้อสอบยากเกินไป จากความคิดเห็นดังกล่าวแสดงว่านักศึกษายู่ในสภาพที่อดอย หากนักศึกษามีความรู้สึกเหล่านี้ย่อมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระยะยาวเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาให้ความเห็นผ่านความเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะว่าไม่ค่อยมีเวลาในการเรียน มีกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยมากเกินไปจนขาดความเอาใจใส่ต่อการเข้าชั้นเรียน จึงแสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามาจากความเห็น 2 ด้าน คือ ด้านความไม่เหมาะสมของการประเมินผล ในขณะที่บางส่วนเห็นว่าผลการประเมินผลที่ได้น่าจะมาจากผลจากการกระทำของตนเองมากกว่า ในด้านความสำคัญของการประเมินผลนั้น สุพรรณมภ์ จันทน์หอม (2527) ได้กล่าวว่าจะช่วยทำให้ครูทราบถึงประสิทธิภาพของการสอนของตนเอง สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและส่งเสริมด้านต่างๆ ได้ถูกจุดและตรงประเด็น แม้ว่ากล่าวจะไม่ได้มุ่งประเด็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการวัดผล แต่โดยข้อเท็จจริงหากการวัดผลไม่เหมาะสมย่อมส่งผลเสียให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นคณะศึกษาศาสตร์ควรปรับความรู้สึกของนักศึกษาและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผล มิฉะนั้นจะเป็นผลเสียแก่นักศึกษาเอง ซึ่ง สุมน อมรวิวัฒน์ (2518, หน้า 14) กล่าวว่า การให้คำแนะนำนักศึกษาให้เข้าใจเรื่องการวัดผล แนะนำวิชาเรียน และการแก้ปัญหาในด้านการเรียนเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.4 เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ อาจารย์หลายท่านขาดการให้กำลังใจแก่นักศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ทบทวนความรู้เดิมก่อนสอนเนื้อหาใหม่ และอาจารย์ผู้สอนส่วนมากมีวิธีสอนไม่เหมาะสมหรือสอนไม่เข้าใจ นักศึกษาให้ความเห็นผ่านข้อเสนอแนะในประเด็นเดียวกันนี้ว่า ต้องการให้อาจารย์ปรับตนเองให้เข้ากับนักศึกษาให้มากขึ้น หากสามารถปรับตนให้เข้ากับผู้เรียนได้ และปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนวิธีการประเมินผล จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกที่ดี รวมทั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษามีความตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย สอดคล้องกับ สุชาติ ฐปทอง (2529, หน้า 9) ที่กล่าวว่า ผู้สอนถือได้ว่าเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนมากที่สุด จึงควรใช้เวลาแก่เด็ก ให้เด็กมีโอกาสเข้ามาใกล้ชิดเพื่อสร้างความคุ้นเคยและเพื่อให้เกิดความไว้วางใจและเด็กสามารถยึดเป็นที่พึ่ง ที่ปรึกษาเมื่อเด็กเกิดมี

ปัญหาได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน ดวงใจ ผัดวง, 2541, หน้า 5) ก็กล่าวในทำนองเดียวกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุนิสา ละวรรณวงษ์ (2543) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คือ คุณภาพการสอน ในขณะที่ สราวุธ มาลา (2545) พบว่า ความรู้ในวิชาที่สอนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านทางพัฒนาความรู้ของครู แรงเสริม ของครูผู้สอน ความพร้อมทางด้านร่างกาย ค่านิยม ความเข้าใจในวิชาที่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ และรหัน แดงจวง (2531) พบว่า คุณลักษณะของผู้สอนประกอบด้วย การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น ตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคน เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน ชมเชยและให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี ใช้วิธีการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา สามารถรับรู้อย่างฉับไวต่อความรู้ลึกของผู้เรียน และมีปฏิริยาตอบสนองอย่างเหมาะสม มีความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ประเมินผลผู้เรียนตลอดเวลาขณะสอนเพื่อจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีภูมิรู้ดีในวิชาที่สอน และผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับวิชาเรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโครงการครูทายาท ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา ทั้งด้านหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

2. ปัจจัยด้านครอบครัว

นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับน้อย ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ ครอบครัวมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากความคิดเห็นดังกล่าวเมื่อนำไปพิจารณาร่วมกับข้อมูลทางการศึกษาของบิดา หรือมารดาของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ด้วยเหตุดังกล่าวจึงมีผลต่อรายได้ของครอบครัว นอกจากนี้ นักศึกษายังให้ความเห็นเพิ่มเติมไว้ว่า ปัญหาด้านครอบครัวที่พบบ่อยคือปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนต่อในระดับสูง เพราะต้องใช้เงินจำนวนมาก จึงประสงค์ให้คณะศึกษาศาสตร์และมหาวิทยาลัยช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนด้วยการจัดสรรทุนการศึกษาให้นักศึกษา เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของครอบครัวให้ลดน้อยลง ซึ่งประเด็นดังกล่าว สุนันท์ อนุตรปัญญา (2533, หน้า 8 -9) ได้กล่าวว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียน เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบต่อการศึกษา อาจพิจารณาได้จากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่-ลูก เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยพื้นฐานด้านความรู้ของบิดามารดาที่ส่งผลให้ขาดความเข้าใจลูก และฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจนไม่สามารถให้การสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นได้อย่างเหมาะสมก็มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย เช่นเดียวกับการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นฐานความรู้ของบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับด้าน

เศรษฐกิจของครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีจะมีความสัมพันธ์มากกว่านักศึกษาที่มีฐานะปานกลางหรือสูงกว่า อีกประการหนึ่ง นักศึกษาได้สูญเสียบิดาหรือมารดา รวมทั้งบิดามารดาแยกกันอยู่ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่-ลูกลดน้อยลง เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

3. ปัจจัยด้านส่วนตัว

3.1 เกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในแต่ละเดือนไม่เพียงพอ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของจุฬาลักษณ์ ปริชากุล (2541) ที่พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจในเรื่องปัญหาการใช้จ่ายส่วนตัวนักศึกษาระดับปีที่ 2 ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนในระดับต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากความจริงที่ เทียนฉาย กิระนันท์ (2519, หน้า 27) ได้กล่าวเชิงวิชาการว่า การใช้จ่ายเพื่อการศึกษาถือเป็นรายจ่ายเพื่อให้เกิดการยอมรับทางสังคมและแสดงถึงครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ แต่ผลการศึกษานี้พบว่านักศึกษาได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจในระดับปานกลาง จึงแสดงว่าแม้ว่าครอบครัวของนักศึกษาจะมีปัญหาทางเศรษฐกิจแต่ได้พยายามสอดคล้องดูแลค่าใช้จ่ายของนักศึกษามิให้ขาดตอน ปัญหาดังกล่าวจึงเกิดขึ้นปานกลาง ในขณะที่ สุนันท์ อนุตรปัญญา (2533, หน้า 8-9) กล่าวว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี จะส่งผลต่อการสนับสนุนการจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นให้แก่บุตร และเป็นปัจจัยที่สามารถสร้างผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้

3.2 เกี่ยวกับอารมณ์ นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ มีความเครียดเนื่องมาจากการเรียนมีความสัมพันธ์ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาเรียนไม่ทันเพื่อนอาจเป็นผลมาจากพื้นฐานความรู้จึงทำให้เกิดความเครียด ดังที่ รัตนา สาคร (2539) กล่าวว่า ปัญหาของนักศึกษาระดับปีที่ 1 ของคณะเทคนิคการแพทย์มีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอทำให้เรียนไม่เข้าใจ ตามอาจารย์ไม่ทันทำข้อสอบไม่ได้ และกรณีการ ภูประเสริฐ (2538, หน้า 10) กล่าวว่า ความเครียดมีผลทำให้ประสิทธิภาพทางการเรียนลดลง

3.3 เกี่ยวกับการปรับตัว นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับปานกลาง ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ ง่วงหลับในห้องเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการสรุปการบรรยายของอาจารย์ จากความเห็นของนักศึกษพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีส่วนสำคัญในการปรับตัวของนักศึกษาในชั้นเรียน ทั้งนี้การเรียนในชั้นอุดมศึกษามีความแตกต่างไปจากการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจุฬาลักษณ์ ปริชากุล (2541) ซึ่งพบว่า การปรับตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับ

ผลการเรียนของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ในระดับต่ำ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แม้การวิจัยครั้งนี้จะพบว่าปัญหาด้านการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง แต่ในบางประเด็นมีแนวโน้มที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ที่ได้ตั้งเช่นการกล่าวของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2533, หน้า 641) คือ การปรับตัวของนักศึกษานั้นมีผลอย่างมากต่อด้านการรับรู้และปัญญาบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพงานที่ปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีผลต่อการเข้าสังคม รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้แก่ตนเอง สอดคล้องกับความเห็นของ รัตนา สาคร (2539, หน้า 3) ที่กล่าวว่า นักศึกษาใหม่มักพบปัญหาสับสนวุ่นวาย อยู่ในช่วงการปรับตัวในการเรียนและปรับตัวให้เข้ากับสังคมในมหาวิทยาลัย จึงส่งผลให้การเรียนรู้ไม่ค่อยดีนักในภาคเรียนแรกๆ ที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย

3.4 เกี่ยวกับทัศนคติ นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับน้อย ความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่น คือ ไม่ชอบคณะที่เรียน อยากเปลี่ยนไปเรียนคณะอื่น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาบางส่วนไม่ต้องการประกอบอาชีพครู ทั้งที่นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าการศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์เพราะชอบวิชาชีพครู และนักศึกษาเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่มีประโยชน์ เป็นอาชีพที่มีเกียรติน่ายกย่อง และเห็นว่าครูเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความเสียสละและอดทน เกี่ยวกับทัศนคติในวิชาชีพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น รหัน แดงจวง (2526, หน้า 147) พบว่า เจตคติเกี่ยวกับความคาดหวังหลังสำเร็จการศึกษา ความพอใจกับการได้รับโอกาสเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโครงการครูทายาท แสดงว่านักศึกษขาดความสนใจเรียนเนื่องจากสาเหตุด้านความคาดหวังหลังสำเร็จการศึกษา และเรียนในคณะที่ไม่ตรงกับความต้องการของตนเองจึงทำให้มีผลการเรียนต่ำในขณะที่ยังมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

3.5 เกี่ยวกับวินัยทางการเรียน นักศึกษาเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับปานกลาง แต่มีความคิดเห็นที่น่าสนใจและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นอื่นๆ คือ ยอมรับว่าวิสัยทัศน์การผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์มีคุณภาพประโยชน์ ซึ่งจากการศึกษาของ Popham & Moure (อ้างในวัลลา จันทรเพ็ญ 2527, หน้า 24) พบว่านิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Carter (อ้างใน ดวงใจ ผดุง 2541, หน้า 17) นภาพร เมฆรักษาวนิช (2515, หน้า 66 – 67) ที่พบว่า นิสัยด้านการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แสดงว่า นักศึกษายังขาดการปรับตัวด้านนิสัยในการเรียนที่ดีจึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุนิสา ละวรรณวงษ์ (2543) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อการเรียนและความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ปัจจัยด้านสถานศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ควรให้ความสำคัญด้านการปรับตัวของนักศึกษาเพื่อให้สามารถเข้าใจหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การประเมินผล และอาจารย์ผู้สอนที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างจากวิธีการปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป จึงควรทำการปรับพฤติกรรมของนักศึกษาใหม่ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ในลักษณะต่างๆ เช่นการจัดให้พบปะอาจารย์ที่ปรึกษาบ่อยครั้งในแต่ละภาคเรียน การเปิดโอกาสให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับตนให้สามารถเข้ากับวิธีการสอนของผู้สอนที่แตกต่างไปจากเดิมเมื่ออยู่ชั้นมัธยมศึกษา เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวควรจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเวลาในการเรียน เพราะหากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในคณะได้ตั้งแต่ต้นจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจนยากต่อการแก้ไข นอกจากนี้คณะศึกษาศาสตร์ควรเพิ่มอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และควรปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น

2. ปัจจัยด้านครอบครัว คณะศึกษาศาสตร์ควรจัดโครงการพบปะผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นครั้งคราว เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทราบวิธีการเรียนการสอน และการให้การสนับสนุนการเรียนการสอนจากครอบครัว ตลอดจนเพื่อหาวิธีกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนไม่มุ่งเน้นกิจกรรมจนเกินไป ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในสังคมของมหาวิทยาลัย เป็นต้น เมื่อผู้ปกครองทราบวิธีการเรียนการสอน หลักสูตร ตลอดจนแนวทางช่วยเหลือนักศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนการเรียนของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะสามารถช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย

3. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัญหาที่นักศึกษาพบบ่อย คือ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับแต่ละเดือนไม่เพียงพอ นักศึกษามีความเครียดจากการเรียน การปรับตัว ทักษะคิด และวินัยทางการเรียน แม้ว่าปัญหานี้จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับไม่สูงนัก แต่เป็นปัจจัยที่สมควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมด้วย กล่าวคือ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่นักศึกษาเพื่อมองเห็นความสำคัญต่อการช่วยเหลือครอบครัวประหยัดค่าใช้จ่ายประจำเดือน ด้วยการใช้บริการร้านอาหารภายในมหาวิทยาลัยที่มีราคาค่อนข้างประหยัดกว่าภายนอกมหาวิทยาลัย หรือหากครอบครัวมีฐานะยากจน ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา ด้านการทำงาน

นอกเวลา หรือการช่วยเหลืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำงานวิจัย เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีการปรับทัศนคติของตนเองเกี่ยวกับวิชาชีพครู และการคบเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยขยันหมั่นเพียร ทั้งนี้ผู้ที่ให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี คือ อาจารย์ที่ปรึกษา รุ่นพี่ หรือผ่านกิจกรรมของสโมสรนักศึกษา และศูนย์บริการให้คำแนะนำปรึกษา

4. จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละปีจบส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาแต่ละรายมีปัญหาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เมื่อนำมาวิเคราะห์รวมกันจึงมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คณะศึกษาศาสตร์ควรจัดให้มีศูนย์บริการให้คำปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และให้ความสำคัญแก่บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
2. ควรทำการศึกษาวิธีการปรับตัวของนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวให้แก่นักศึกษาที่ยังปรับตัวไม่ได้ เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนของตนเอง
3. การจัดเก็บข้อมูลควรกระทำในช่วงต้นภาคเรียน โดยขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีนักศึกษามีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์จะช่วยทำให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยมีมากเพียงพอ